

BIBLIOTEKA
SHITETIT

834-1

557

LLAZAR
SILIQI

JU
FLET
TIRANA

VJERSHA DHE POEMA

824-1
557-

LLAZAR SILIQI

JU FLET TIRANA!

vjersha dhe poema

34695

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

M E S A Z H I

Poemë.

1

Buzën shkru mbuar njomi te burimi,
ballin djersitur filladi ia freskoi.
Mes gjetheve dëgjohej shushurimi
e rridhte
si mendimet
kroi.

Nga vapa përvëluese u freskua,
në vend të bukës ai u ngop me ujë,
një lisi iu afrua,
një çast qëndroi i ngrirë si një statujë.

Lart ngriti kokën edhe u mbush me frymë.
Dhe i foli vetes:
— Sulu me fërtymë,
se erdhi dita e madhe e Shqipërisë!
Përmes stuhisë
rrugën e vet mesazhi i ri ka nisë...

2

Vrapon djaloshi ditë e natë pa u ndalë,
në buzë —
të shtrenjtën fjalë.
Ai ec e ec...
Por rruga është e gjatë.
Gjatë rrugës ka errësi e ka shtrëngatë.

Vë veshin.
Është mesnatë.
Vajtojnë me ligje nëpër shekuj gratë
me lot të nxehtë,
që grijnë dhe shkëmbin.
Ai ec
me plagët ndër pusi e luftra marrë, —
më shumë i dhëmbin
plagët e trimave ndër shekuj rënë.
Nuk di çka do të thotë të hiqesh zvarë.
Ia ka ngarkuar legjendaren barrë
më legjendarja Nënë.

3

Ai ec e s'flet.
Ec pa u ndalë një herë...

4

Ai, ndoshta, serën nxirrte në minierë,
porse në rrugët e Atdheut të vet
këmbët i nguleshin
në baltë.

Ai, ndoshta, minator
vagonat me qymyr i shtynte me krahor,
në gjoks i futej vdekja e ngadaltë.

Ai malin mund që grryente me mundim,
çimentoja të derdhej nëpër thasë,
dhe vetë
vështronte me trishtim
si në shtëpinë —
kartona e teneqera, shpartallinë —
murlani i hynte nga çdo plasë;
po kur shikonte një patrullë
qytetit
me këmishëzinjtë milicë,
thellë e pushtonte
zemërimi,
nga zjarri i urrejtjes s'ndiente ngricë.

Mbase në gji të detit bëhej qull,
rrahë nga stërkalat,

për të zënë pak peshk;
për një kupë ujë burimi,
nga ujt' e kripur,
kishte rreshk.

Ai kishte rreshk për ujë e për liri.

Ndoshta diku në malësi,
në kullë,
i mbyllur në vetminë
tragjike,
ai vuante tmerrsisht,
sepse po zbehej kënga e lashtë epike,
se luftë tash burrat bënin me urinë,
që brinjët ua kafshonte egërsisht;
tokën shterpuar e mihte me thonj,
pak misër që të mbillte për fëmijë.

Ndaj u shkëput nga vatra si shkëndijë.
Ndaj doli të shkallmojë
këta vargonj.

Ai,
kushedi,

në një shtypshkronjë,
ku edhe dita ish e mugët
e kishte lagështirë edhe në verë,
duke radhitur «Nënë» kishte ndier
se ia kish zënë gjithë rrugët
një ulkonjë
gjithmonë e uritur,
duke zgjedhë geramat për «Vargjet e lira»
kish ndier se duheshin këputë zinxhirat
edhe i qe ndezë dëshira
të ngrinte kryet prej kasave të plumbit,
të çante me krahë shqipesh në stuhi
e tej me krahët e pëllumbit
të sulej lart në kaltërsi.

Ai

kish lindur përsëri
në një shtëpi qerpiçi të Tiranës.
N'atë natë Nëntori
të vitit Nëntëqind-Dyzetenjë
një diell i ri ish ngritur lart për të.

Në jetë më kurrë nuk do të ecte anës.
Do të ecte drejt
me hap prej punëtori.

Qëndronte roje.

Brenda

një Burrë kish mbledhur shokët kokë më
kokë,

hulli të re kish nisë të hapë parmenda,
një farë e re ish hedhur mbi këtë tokë.

Atë Burrë në jetë s'do ta harronte kurrë,
biseda e tij në shpirt do i rridhte gurrë
guximi e shprese e hovi e sigurie.

— Mbaje mend, djalosh, këtë natë!

Si komunist lufto, si të ka hije!

Qysh sot mund të përballësh çdo shtrëngatë.

Përbindsha t'egër n'udhën tënde rrinë?...

Përpara ec!

Qysh sot kemi Partinë!

4

Dhe ai ec.

Në buzë —

një fjalë të rrallë

nga dheu, mbrujtë me gjak e djersë, buruar,

nga ylli pesëcepash frymëzuar,

një jetë të tërë të dëshëruar.

Në dorë të sigurt duhet dhënë mesazhi!

Kokën armiqve le t'ua fshehë blindazhi...

Trimat
me vdekjen
kqyren ballë për ballë.

Ai s'ishte një.

Ish një e ish dyqind.
Ai bir i Shqipërisë ish në çdo ind,
në zemër — yllin flakë-e-gjak,
ishte më i riu maratonmak.

5

Po agon.
Në ag
vështron:
si pjalm përhap kjo erë e çmendur shkrumbin
kah ngrihet nga kasollet mes lajthive,
që zjarr u vunë
xhelatët e hordhive,
sepse për ta kasollet patën plumbin,
për partizanët — bukën e fëmive.

Tradhtarët le t'u bien fort daulleve
e le të çirren para megafonëve

fashistë edhe të shitur!...
Në këmbë ne jemi ngritur,
në luftrat për liri jemi kalitur, —
në çdo luginë,
çdo kryqëzim të udhëve
do u presim kokë e bisht autokolonave.
E shenjtë edhe e paprekshme është kjo tokë,
kështjellë që s'jepet është çdo prag.

Me trëndafila lufta s'bëhet, shokë!
Ajo fitohet
me vuajtje dhe gjak.
Për një liri të tillë këndojnë bilbilat,
nga gjaku i kuq
të kuq mbijnë trëndafilat,
që lëshojnë gonxhe për të gjitha kohët.

Po perëndon,
Gremisen rrokopujë armiqtë në hon,
kënga e hakmarrjes nëpër fshat gjëmon,
Atdheut përhapet anembanë...

Dhe u puthën katundarë e partizanë
mbi hasmin dufin si e nxuar.
Dhe tha djaloshi:
— Kështu armiku do dërmuar,
që mos t'i shtrijë më kurrë t'egrit çaponj!

Në një shtëpizë ngujuar — tre heronj.

Ata s'janë kordhëtarë.
 Është trimëria e popullit shqiptar,
 që burra i bën,
 të brejnë çelik me dhëmbë,
 përballë armikut të luftojnë në këmbë,
 një me njëqind të dalin fitimtarë.

Për komunistët s'ka rrethim pa dalje!
 Dhe për rrethuesit kobëzinj s'ka falje!

Djaloshi

trimave u vajti pranë
 dhe tok të katër këngën e filluan...
 Në Shkodër krisi pushka a në Tiranë,
 bombat në Korçë, apo në Vlorë gjëmuan?..

Për komunistët s'ka rrethim pa dalje!
 Për ecjen tonë,
 për ecjen tonë
 s'ka ndalje!

Prej zemërimit reaksioni plasi,
disfata e tërboi.
Se pushka partizane rreptas krisi
e ai doli i gjallë,
në gji mesazhin rراسي,
i lirë si zogu i shqipes fluturoi,
vrापimin legjendar ai prapë e nisi.

Ai s'ishte një.

Ish një e ish një mijë.
Ishte shkëndijë
që ndez të kuqen flakë.

Ai ish
trim midis trimave ndër maratonmakë.

7

Ai ec.
Nuk ec, — ai fluturon si shpes.
Para vështirësive kurrë nuk tkurret.
Mes predhave pa drojtje turret,
çan lumin e tërbuar mes për mes.

Lumin kaloi...

Ndoshta qe Vjosa,
ndoshta qe Shkumbini,
Erzeni, Semani, Valbona a Drini.
Secili lumë, patjetër, do rrëfejë
për një kalim mes dimrit,
një betejë,
për kuajt e ushtrisë thundrapërpjetë,
helmetat,
që i merr rrjedha për në det.
Secili lumë, patjetër, do tregojë
për partizanët me këngët në gojë,
për trimin e paemër,
që çau përmes acarit dimëror —
një pushkë në dorë,
një amanet në zemër.

Ai ec.

Nuk ec, — ai fluturon si shpes.
Në këtë mëngjes
si dre u ngjitet shpateve të malit.
Me lende lisi ai urinë e shuan,
etjen — në gjurmë të kalit.

Mbi male rrezet dielli i shprazi,
kreshtat e Arbërisë
krenare u zgjuan...

Në cilin mal vrapimin, do ta ndali?
Në cilën majë duhet shpënë mesazhi?

Kah Mali i Skënderbeut drejtimin mori,
apo drejt Çikës ec ai ditë e natë?
Mali i Kokojkës ndoshta e pret?
Tomori?
Ndoshta Gramozi, apo Mali i Thatë?
E pret Korabi a, ndoshta, Veleçiku?...

Një plumb i armikut ballin ia fshiku.

Por djali s'ndalet.
Gjakun fshin në ballë...
Ai s'mund të vdesë! Duhet të mbesë i gjallë!

8

Dhe iu kujtua ajo ditë e rrallë,
kur ai me shokë pruri në mal
grupet e shkronjave ndër thasë ngarkuar.

U ndal.
Ishte Ai vetë!

Ish Burri i atij Nëntori në Tiranë,
që ngriti një Parti
për ne — flamur i ri,
trumbetë,
tmerr për tiranët anembanë.

Ai barrën vetë ia zbriti fill në tokë,
me të u përfal me gaz të patreguar
dhe ndenjën fort të përqafuar,
si më të vjetrit shokë.

Ajo ngarkesë — më e shtrenjtë se një thesar,
në të —
ëndrra për dritë e popullit shqiptar.

Ndaj Burri e ngriti peshën e rënduar
sikur të ngrinte një fëmijë në duar.
N'atë thes të vrazhdët ishin brenda
shkronjat për fjalët që do vinë.
Në sup e hodhi,
germat qenë të rënda —
mbi shpatulla Ai mbante historinë...

Kjo erë e historisë
ç'po fryn nga mali!...

Rreh palët mbi një shkëmb të lartë flamuri,
që dora e fortë e Partizanit nguli.
Rreth një trapeze krejt prej guri
gjithë të pavdekshmit
Kastrioti i uli,
nga Naim Frashëri te Ismail Qemali,
te Çerçiz Topulli e Dedë Gjo' Luli...

Përfytyrimin ia përflaku
Teodori elbasanas, Naum Bredhi...
— Mbi geramat, shokë,
prapë gjaku
le të rrjedhi! —

E ata mendoj
që i ndoqi sharja, shpifja e shkishërimi,
që i priti plumbi, thika dhe helmimi.
Vështroi
karvanet varg të qiraxhinjve,
rojet brimuese të kufijve,
pa abetaret fshehë ndër bakërhane
dhe poezitë — në torbat e tagjive, —
më e mira shujtë
për tryezat e fëmive.
Janë këto fjalë të shqipës — jatagane,
në zheg të robërisë janë shatërvane,
nën fron të tiranisë — gjithmonë vullkane.

Nën degë të bredhave, përbri një kroi,
 një fjalë e re zjarr-e-kushtrim gjëmoi.
 E shkroi
 Taras e Malo e Shpati e Valbona,
 e shkruan
 heronjtë ndër shekuj,
 mëmat,
 malet tona.

Edhe u shtyp fjala, që krijon tërmete,
 mes maleve të larta në një shpellë.
 Djaloshi do ta shpinte ndër qytete
 në ilegalitet të thellë,
 këtë fjalë djaloshi do ta çonte
 në çdo kasolle,
 në të rreptat fronte.
 Ndër zemrat njerëzore duhej mbjellë!

Jehojnë hareshëm malet arbërorë,
 mbi male rrezet dielli i shprazi.
 Dhe iu shndërrua trimit tonë në dorë
 në një flamur të kuq
 mesazhi.

Malet vështroi dhe i thanë:

«Djalosh, vrapo!»

Te lumi hodhi sytë: «Vrapo!» tha lumi.

«Tej, djalë, uria, lodhja, etja, gjumi!».

«Shpejto!» i thanë

trimat nga shtrati i vdekjes ngritur.

«Shpejto!» i thanë fëmijët

nga plumbat e nazistëve kositur.

«Shpejto!» i thanë dhe shokët partizanë
përpara sulmit,

në mes të pllajës në Brigadë radhitur.

Uria e grryen?

Veten nuk e jep.

Plumbat në trup?

Nga dhembja s'mblidhet kuspull.

Ai sulet pyll më pyll e shkrep më shkrep,

ai endet nga qyteti në qytet,

në dorë mesazhin ai e mban

si busull.

Ai s'ishte një.

Ish një e njëqind mijë.

Ishte shkëndijë

dhe flakë.

Ai ishte populli i tërë
më njësh i bërë
në luftë kundër armiqve shtazarakë,
një popull nëpër shekuj luftëtar,
tashti —
i s'ardhmes triumfuese lajmëtar.

10

Me ditë e net ai ecte pa u ndalë,
në buzë —
të rreptën e të drejtën fjalë
nga dora e Enver Hoxhës shkruar,
nga Shtabi i kryengritjeve besuar,
nga shekujt urdhëruar.

Ecte.
Në dorë
shtrëngonte fort mesazhin.
Ecte krenar mbi truallin e vet.
Ai për armiqtë e dritës është shauret.
Për Shqipërinë — tallazi,
që fshin handraqet nga ky dhe.

Për Shqipërinë ai është një këngë e re.

Në vend të litanive të klerikëve

e mykut të kondikëve,
shpërthejnë
prej faqeve të Historikëve:
më e zjarrta kumë,
që i këndon himne luftës për liri,
blerimi i ndeztë e lulet ngjyrashumë
selitur anembanë në Shqipëri —
një uzinë,
një institut,
një dashuri. . .

Dhe do ta sillte këtë mesazh patjetër
të pastër
përmes vitesh heroike
n'atë ditën shkëlqimplote të lirisë,
kur do të niste Epopeja tjetër
e bukur,
e mundimshme,
titanike
drejt ëndrrës më të shtrenjtë të njerëzisë.
Dhe do të bëhej Republika e re
në tokë e qiell e det — barazh.
Do udhëtonte prapë nëpër Atdhe
ky i pavdekshëm,
frymëzues
mesazh.

Mesazhi për tërë jetën do kumtonte
beteja pas betejash të lavdishme.

Do të kumtonte
si Republika lart ndër horizonte
fener do ngrihej dhe e mrekullishme,
në rruzull e nderuar,
e fuqishme,
si e Drinit të përrallshëm energjia
do i ndizte dritat nëpër Shqipëri,
Metalurgjia
do rritej ditë për ditë me krenari.

Do të kumtonte
të naftës gurgullimën e nëndheshme,
kodrinat, që do gdhenden me brezare,
ëndrrën e tokës për të qenë e plleshme,
me ujë të ngopur — tokën tonë shqiptare,
moçalin çerdhe e vdekjes — të kulluar,
dheun gjithë arna-arna — të bashkuar,
djerrishtën shekullore — të lëruar,
Lulin e vocërr — n'Universitet,
në OKB — djaloshin komisar,
Heroin e Punës — deputet

dhe gruan — në llogoren më të parë,
flamujt e lirë mbi flotën tonë detare,
të artit
më të pastërtat ugare.

Do të kumtonte
një popull fort të kapur dorë për dorë,
në çdo Njëzetënëntë Nëntor
ushtrinë gjithmonë e më të armatosur,
dështimet e armiqve të krekosur,
dërmën e turpin për rrufjanët
dhe lumin popullor nga të gjitha anët,
që derdhet me furi
në detin e fuqisë që s'njeh kufi,
drejtimin e sprovuar të timonit,
triumfin e Revolucionit.

12

Buzën shkrumbuar njomi te burimi,
ballin djersitur flladë ia freskoi.
Mes gjetheve dëgjohej shushurimi
e rridhte
si mendimet
kroi. . .

Te kroi lajmëtari, si u freskua,
një lapidari iu afrua,
një çast qëndroi i ngrirë statujë.

Ai — një Mujë,
përftim i ëndrrës shekullore
për forcën e pandalshme viganore,
që edhe lisat shkul e botën bind.
Ai, ndoshta, lindë në Krujë,
në Gjirokastrë, ndoshta, lindë.

Përherë ndër vite — ballë i barrikadave.
Ai — maskëcjerrësi i superfuqive
e shpartalluesi i bllokadave,
i lajkave,
demagogjive,
shantazheve e kompleteve,
pabesive.
Për Fordët dhe Brezhnjevët — grusht i fortë.
Mashtues e agresorë ai kamzhikon,
por mikun
buzagaz e pret në portë.

Ai — flaka lart e ngritur me hare,
ai — Socializmi që marshon,
populli vetë — i madh edhe i përjetshëm,
i gjerë e rrënjëthellë e i gjithpushtetshëm,
më faqendrituri ndër maratonmakë,
që fton
për drejtësi e për çlirim mbi dhe.

Ai është sgalemi i furtunës,
që do të shembë një botë stërplakë,
është këngëtari i punës
dhe luftëtari i Botës së Re.

Shokë, ndër beteja na thërret trumbeta!

Që dheu të njomet,
të mëkëmbet jeta,
s'mjafton një vrizëm
e shiut në pranverë...

Lipset

rrëkeja e dliirë marksizëm-leninizëm,
flamuri të valojë në ballë përherë,
në dorë të sigurt të kalojë stafeta!

Me ditë e net,
me muaj e me vjet
ai ec dhe do të ecë pa u ndalë,
në buzë gjithmonë —
të madhërishmen fjalë.

TË DASHURIT E MI. . .

Të dashurit e mi...
Vitin e Ri — gëzuar!
Përherë të lirë, të lumtur, të bashkuar!

Me llamba lart mbi diga shkruar,
n'ekranet e televizorëve.
ndër buzë,
ndër zemra,
n'ajër —
një fjalë e ngrohtë si fjalët e dashnorëve,
një fjalë flurore e plot hare: gëzuar!
Në punë e jetë ky vit i ri — me hajër!

Gëzuar gjithë të lumturuarve
në çdo betejë,
në të përditshmet fronte,
gëzuar gjithë atyre, që edhe sonte
punojnë
a armët s'i lëshojnë prej duarve,

që tej vështrojnë në katër horizonte,
gëzuar gjithë të dashuruarve!

Gëzuar

të bardhëve, të verdhëve a zezakëve,
gëzuar gjithë atyre që mes flakëve
hidhen,

që flaka e lirisë të ndrisë,

në llum armiqtë —

dinakët, të pabesët, zemërliqtë,

helm e dënim për ta!

Ata —

ujq që janë gati shokun ta kafshojnë,

netët s'ua ndrit një xixëllonjë,

ata —

skllevër të arit.

Ne —

punën shpallim kryezonjë,

vëllezër e mburojë për shoqishojnë,

yjet e flaktë na frymëzojnë

ndër shtigjet e Pesëvjeçarit.

Dhe na rrëmben

hareja,

që shpërthen

kur vdes e vjetra, triumfon e reja,

hareja,

që ecim pa u ndalë në tokën tonë shqiptare,
që puls i jetës rreh natën dhe ditën,
hareja kur ne sytë na përshkënditen
ndër festa nga shpërthyeset fishekzjarre,
hareja marramendëse e shpejtësive,
e kapërcimit të vështirësive, —
vetë lumturia, shokë, është luftëtare!

Një vit u mbyll,
por na sëmbon në zemër
për çdo gëzim të shuar,
për çdo zotim pa plotësuar...
Egon e cmirin e shpirtvogëlsinë,
zvaritjet e burokracinë —
nën thembër!

Në gostinë tonë të parët le t'afrohen
ata që ecin në një hap me kohën,
të rinjtë e revolucionarët!
Në gostinë tonë — larg fjalët e venitura,
fjalët e plogëta e mjegullore,
fjalët që pikojnë vrer!
Këtu kanë vend veç fjalët e kalitura,
fjalët me aromë të tokës arbërore,
fjalët si bari i njomë kur vjen pranverë,
fjalët si ai thëllimi fshikës,
si era e shëndetshme e autokritikës.

Të dashurit e mi,
Vitin e Ri — gëzuar! . .

Po ç'është ky shqetësim,
ky zemërim si dallgë në kraharuar?...

Midis urimeve «gëzuar»
më hyri fjala koskëdalë «shfrytëzim»,
më hyri dhelpërisht fjala «mashttrim»,
më hyri fjala e egër «bombardim»,
një nënë m'u shfaq e lebetitur,
statujë e dhembjes së nemitur,
me foshnjën vrarë në duar.
Përfytyrimet
zhytë ndër dritëhije
më feksin herë atje e herë këtu...
Vështroj tash:
flokë-flokë dëbora bie
e ndër ballkone pragjet zbardhon pjalmi...
Po ç'është kështu?
Lëkurën pa mëshirë ma djeg napalmi.
Të rinjtë këndojnë,
të rinjtë dancojnë — në vesh urojnë «gëzuar!»
E jona është kjo jetë e gjallëruar,
nuk është e jona jeta e plogtë,
e murmë!

Të rinjtë këndojnë,
të rinjtë dancojnë,
për dashurinë lart ngrihet tromba...
Po ç'është kjo zhurmë?...
Shpërthejnë mbi këngën bomba.
Mes thirrjeve të ndritshme «hej, gëzuar!»
në vjershë shpërndarë si lule të shumngjyr-
shme,
më hyjnë të errta thirrjet «hesht», «në burg»,
hipokrizitë mbi djersën derdhur çurg,
lakeu revizionist me buzë të lyrshme,
që llup, lakmie ndezë, në një tryezë
me të pangopshmin Kapitalizëm.

Të dashurit e mi,
Vitin e Ri — gëzuar!
Përherë të lirë, të lumtur, të bashkuar!
Bashkuar
me një urrejtje dhe një dashuri
në çdo hare e në çdo çast të hidhur,
me një Parti për jetë a vdekje lidhur,
me dashuri të njëjtë për të,
që pas çdo prove bëhet më e gjallë,
po me një yll në ballë,
me zemrat e vullnetet bërë një,
me horet e me shpresat bërë një,
me duart në një pluar,

që edhe mendjet djerrë i bën qilizmë,
me një flamur në duar,
që ka një emër: Komunizmë,
me një trishtim për vuajtjen njerëzore,
me një revoltë për shtypjet më mizore,
me oshëtimën e një lëubullime,
me një lirikë,
epike edhe intime,
që ndez në kraharor flakë të pashuar,
që larg jehon,
që gurrë e freskët ëmbël gurgullon—
gëzuar e gëzuar e gëzuar...

DHE SHUSHURIMA E FSHEHUR E BURONJAVE

Rrëzë pyllit natën — prushi i xixëllonjave
dhe shushurima e fshehur e buronjave.

Diku —
rrahja e fletëve të shkabonjave.

N'agim — e papërshkrueshmja simfoni e
zogjve,

yje përflakë në ballë të sogjeve,
me armët ditë e natë në duar,
blerimi,
që të merr përjetë në gji,
një lapidar nga rrezet i ndriçuar,
një trëndafil me vesë...

Në zemër — kroje e dashuri.

Me Atdheun
jam i lidhur besa-besë.

KËNGËT E PAVDEKËSISË

1

Në një gosti,
nuk di se ku,
vloj kënga «Eja mblidhuni këtu!»

Dhe m'u përflak imagjinata...

2

Të rinj,
që i ndez për lufta t'reja demonstrata.

Këmishëzinj,
që drita e diellit tremb më shumë se nata.

3

Kur ranë,
ndër demonstrata a partizanë,
dëgjuan, ndoshta, zërat e fëmijve,
që rrugës sot kalojnë duke kënduar...

Ndaj
jo më kot
i mbyllën sytë të dëshëruar
ta lenë këtë vend në të sigurta duar,
t'u ngjiten brezat lartësive,
t'i rriten shqipes të fuqishme fletët.

Ata e dinin:
gjallë Partia mbetet
e Shqipëria vatrën e ka plot.

4

Këtë tokë
s'e njomi nëpër shekuj vada.
Ujë të qe i pakët, pikë edhe flori...

Për ta begatë, e derdhën gjakun shi
luftarët;
e, kur ranë për këtë liri,
në varre s'hynë, —
zunë vend nëpër balada.

5

Motra e vëllezër, dilni prej baladave!
Në dorë rrëmbeni
shamitë e kuqe të Brigadave
e mes valltarëve ndër dasma eni!

6

E në na thirrtë boria e alarmeve,
do të na gjeni
syrin pishë pranë armëve,
me ne —
e dimë —
do suleni mbi armikun vetëtimë,
të gjallë në ballë të luftës do të jeni.

Ndër shekuj — veç në ballë, o trima, ju!
Ndër shekuj — «Eja mblihduni këtu! »

Motra e vëllezër, dilni prej baladave!
 Sot në gostinë e re
 gazmorë ju eni
 e tundni me hare
 mes brohorisë .
 shamitë e paharrueshme të Brigadave!

Pastaj
 prap ktheni,
 mbi këto vargje hipur si mbi kuaj,
 në vendin tuaj —
 në këngët e pavdekësisë.

KËNGA E PUSHKA

Përpara violinës së Qemal Stafës

Ç'ëndërr kish e ç'brenjë violia?
Çfarë premtimi kish
poezia
n'ato vite të rinisë, Qemal?...
Dridhej harku lehtë prej malleve
e trishtohej prekë prej halleve...
Por një Diell po ngrihej përmbi mal.

Tinguj t'rinj lëshoi violia.
Pushkë në dorë të dha
Partia.
Kënga e pushka nuk t'u ndanë, Qemal!
Larg nga çdo trishtim, prej vajeve!
Të lartoi shqiponjë të majeve
Komunizmi — i madhi ideal.

MONOLOGU I VETERANIT

Unë me thinja i kam flokët
edhe ballin gjithë me rrudha,
por nuk ndahem
kurrë
nga shokët,
por nuk shmangem
kurrë
nga udha,
nuk më lodh marshimi i gjatë,
nuk më ndal shtegu i vështirë,
nuk më tremb asnjë shtërgatë,
mes furtunës
ndihem mirë.

Ndihem mirë në tokën mëmë.

Për këtë tokë
çdo gjë që bë më

ne përherë na duket pak.
Kush na e prek,
të gjallë s'e lëmë!
Gati jem' të derdhim gjak!
Mbi këtë tokë, ku sonte flemë,
vdekjen gati jem' të gjejmë, —
të rrojë mëma Shqipëri!
Në këtë vend krenarë ne jemi,
lumturinë këtu e kemi,
gjejmë këtu bukë e liri.

Për këtë tokë
gjyshërit tanë,
gjithë ata që vendin lanë,
në kurbet të hidhur vanë,
patën brengë e patën mall
për një rrugë të ngushtë të shtrembër
n'atë qytet dikur me emër,
për një këngë,
një kupë me dhallë,
për një mal me borë ngarkuar,
për një pushkë në dorë shtërnguar,
për lirinë të sakatuar
nga një mbret katil,
zuzar,
për këtë popull shqipëtar,
q'ish i varfër,
por bujar,

q'ish i shtypur,
por krenar,
në gjoks — shpirtin luftëtar.

Ndihem mirë në tokm' e lirë,
ndihem mirë nën qiell të dli­rë,
hapin hedh të lehtë — të lehtë,
Nga ky qiell i dli­rë përjetë
do të zbresë veç shiu i mirë,
që i begat gjithë arat tona.
Në këtë qiell të dli­rë përjetë
do lëshojnë fëmij­te balonat,
do të çajnë pors­i shigjetë
krahëshpejtët tanë —
avionat.

Ndihem mirë midis rinisë,
me të rinjtë rri kuvendoj.
Me rininë e Shqipërisë
kënga e re
na rrjedh si kroi...

Është kjo këngë për ty, o popull,
nga Vermoshi gjer në Dropull,
është kjo këngë për Republikën,
që armikut s'ia ka frikën,

me armikun — dhëmb për dhëmb,
Është kjo këngë për ty, o popull,
mendjelartë e zemërshkëmb,
që stuhia nuk të tremb,
se ne lindëm mes furtunës,
ne u rritëm mes furtunës,
mes furtunës u kalitëm,
si furtunë mbi armiqtë u ngritëm,
gjithë në ballë Partinë e Punës.

Është kjo këngë për ju, o male,
për të lartat ideale,
për ata,
që jetën dhanë
nëpër male — partizanë,
ndër qytete — ilegalë,
nëpër kampe — zemërvalë,
para vdekjes veç dy fjalë:
«Rroftë liria!»

Vlon kjo këngë —
brezi i ri të mos njohë brengë,
të punojë i lirë përherë,
t'dashurojë i lirë përherë,
të këndojë i lirë përherë.

Kënga jonë vlon sot për detin,
që buçet me brohori,
për bashkimin,
unitetin,
për njeriun tonë të ri.
Është kjo këngë për ty, Parti!

Ti, Parti,
baba dhe nënë,
ti na rrit e na vë fletë,
na mëson të ecim vetë,
të sigurtë ta kemi zënë.
Ti për ne gjithmonë — flamuri,
dielli ynë, Parti, ti je,
këngën populli ta thuri —
ta këndojë fëmija e burri
nëpër rrjedhë të shekujve.
Të sulmojmë na ke mësuar,
të përballim çdo tallaz,
të jetojmë
duke u rinuar
dhe të vdesim buzagaz.
Ti për ne je frymëzimi,
krenaria,
gazi ynë,
kur ti flet, flakron mendimi,
zemra çelet,
flladi fryn.

Ndihem mirë midis rinisë,
me të rinjtë rri kuvendoj.
Me rininë e Shqipërisë.
me filizat e Partisë
kënga e re
na rrjedh si kroi...

Kurrë
në krahët e dëshprimeve !
Bashkë në motet e gëzimeve,
bashkë mes zhurmës së gjëmimeve!

Pushkët tona partizane!
Pushkët tona partizane!
Në dëborë e në tufane
nëpër sulmet çlirimtare
s'ju lëshuam kurrë prej dore,
me ju shkuam
në fitore!
Pushkët tona partizane,
që amanet heronjtë na i lanë,
ndrijnë në duart punëtore,
ndrijnë në duart e fshatarëve,
shkëlqen Koha e Pesvjeçarëve,
është prapë Koha e Komisarëve, —
pranë çdo kazme
pushka pranë.

Ne marshojmë,
marshojmë,
marshojmë.
Hapin rrahim në paradë
e flamurët lart i çojmë
nga Brigada në Brigadë.

Ne marshojmë,
marshojmë,
marshojmë
edhe himni i Ushtrisë jehon.
Ty përjetë, Atdhe, të mbrojmë!
Ty të mbrojmë, Revolucion!
Vrulli ynë është proletar,
hapi ynë është i përpiktë,
radha jonë është e çeliktë,
syri ynë është sogjetar.
Fjalët tona janë të ndershme,
armët tona janë të tmerrshme,
urratë tona — të potershme,
kur në sulm vrapojmë të parë
sypatremburit ushtarë,
komandantë
e komisarë.

Me armë mbushur gjithnjë rrimë,
sypafjetur, —

ne e dimë
lumi flë e hasmi s'flë!
N'grykë të pushkës kush na vë,
n'grykë të topit ne e vëmë,
gati jem' të derdhim gjak.
Për këtë tokë
çdo gjë që bëme
ne përherë na duket pak.

SADO TË RRJEDHIN VJETËT. . .

poemë

*Në Dhomën e Lavdisë të repartit
ushtarak, që mban emrin e Bri-
gadës së 1-rë Sulmuese.*

I

Unë jam ushtar i ri.
Nga ç'krahinë vi,
nga ç'fshat a shkollë a profesion,
s'ka rëndësi.

Më thirri në këtë vjeshtë
një fletë e thjeshtë —
rroben e blertë
të vesh unë menjëherë,
që vendi ynë
të gjelbërojë pareshtë,
një fletë e thjeshtë,

që befas më kujtoi se tanimë
jam burrë,
se kurrë
asnjë rrebesh
në rrugë dot s'më ndalon.
E thellë në shpirt
një ndjenjë ajo më ngjalli —
të bardhë
si lart mbi male e bardha borë,
që zemrën thellë ma dallgëzoi
si det,
që bëri fill të më djersitet balli
nga ndjenja e
përgjegjësisë së rëndë —
të rëndë si malet,
të shenjtë porsi betimi
i partizanit
përmbi tokën gjakvaditur,
të vrullshme
si përroi malor, që s'di të ndalet,
dhe frymëzuese si zotimi
i metalurgut ballëndritur.

Një fletë më thirri,
që më flladiti si puhi fytyrën,
që më kujtoi detyrën
që ka ndaj prindit biri,
një fletë —

dëshmi —

se jam i fortë e i ri,
se biri yt jam edhe unë, Parti,
se jam i denjë
me armë t'i dal zot jetës,
se jam dhe unë
mburojë e së vërtetës,
se jam një bir i mirë i kësaj toke,
se jam i lirë,
se për lirinë
jam gati
të derdh gjakun bashkë me shokët.

Më thirri në ushtri, —

jo

që të bëj karrierë e të vë grada,
por që të ec n'atë udhë
që më shënoi Brigada,
që emrin ia dha repartit tim, —
më thirri
zemërkalituri e faqendrituri
Revolucion,
më thirri në ushtri
e shtrenjta,
e dhembshura,
e drejta,
krenarja e trimëresha mëmë
Shqipëri.

II

Unë jam ushtar i ri.
Në Dhomën e Lavdisë
mendueshëm rri.

Dhe janë aty
të gjitha frymëzimet —
në Dhomën e Lavdisë!
Dhe duan frymëzimet
një shkëndizë,
që të na ngrohin me një flakë
vigane,
ashtu si dimrit zjarret partizane.

Dhe më pushtojnë vegimet,
një këngë më ndizet
për lavdinë e madhe.
Fjaln' e Enverit pret
Brigada e Parë
dhe vlon t'i nisë marshimet
sa më parë.

Unë shoh
Vithkuqin,
Xhyrë apo Symizë,

një Tendë të Qypit,
Pogradec a Prezë,
që do ta mbajnë ndër mote flakën
ndeze.

Shikoj
kolonat partizane
përmes ngricës,
autokolonën djegur në Derven,
nën Urën e Moglicës
kërmat fashiste
vala i rrëmben,
si vala nëpër shekuj ka rrëmbyer
të gjithë armiqtë,
të liq e të ndërkrayer,
vala e mërisë së popullit
në këmbë,
që rob s'rron dot, barutin ha me dhëmbë.

Shikoj
dëborën, erën dhe stuhinë,
që ngrijnë gjymtyrët,
vagëllojnë të parit,
kalimin e lumenjve mes acarit,
marshimet
të uritur

ditë
e natë,
po s'kthejnë nga rruga, —
rrugën çajnë me shpatë,
po s'kthejnë nga rruga, —
veç përpara shkojnë,
me shoqishojnë
të lidhur besa-besë,
tmerr për armikun
e për popull shpresë.

Shikoj
Brigadën
që ia beh ku derdhet gjaku,
ku rreptë sulmojnë
Gjokë Doçi e Karadaku,
ku mitralozi grin e gjëmon topi,
të bukrën partizane Penelopi,
Netën, të paharrueshmen heroinë,
gjithë trimet,
që nderuan Shqipërinë.

Përfytyroj
parakalimin në Berat,
në Tendë,
midis luftimeve,

mes simfonisë burrërore
të gjëmimeve —
nderimin e kujtimit të Leninit,
në një ditë maji —
hedhjen e Shkumbinit,
marshimet
grykë më grykë e shpat më shpat,
dymijë-dyqind-e-gjashtdhjetë
kilometrat,
korrierët,
që për Shtabin shpjen letrat,
korrierët këmbëshpejtë,
këmbëpërgjakë
dhe tym e flakë
në strofkën e armiqve
në Tiranë,
përleshjet
ditë e net — plot nëntmbëdhjetë...
Çdo rrugë e çdo shtëpi e lanë
me gjak,
me popull tok i ngritën
barrikadat,
se një janë populli edhe brigadat,
Tiranës
ata i hoqën çdo handrak,
varrosën shokët
trimat partizanë,

pastaj
të lodhur e të lumtur
thellë ofshanë,
me popullin
e ndezën bashkë duhanë.

Përfytyroj
dyqind luftimet nëpër Shqipëri,
nëpër beteja rritur — një rini
me yll të kuq në ballë
e këngë në gojë,
luftare e një Brigade pararojë.
Dhe numëroj
treqind e shtatëdhjetë dëshmorë
emër për emër,
Lirinë e Komunizmin —
thellë në zemër,
nazistë fodullë e tradhëtorë —
nën thembër.

Ua bënë armiqve trimat
jetën varr.
Brigada e Parë —
stuhi që s'mund ta ndalësh.
Ndër gryka malesh
ende jehon britma e Brigadës:

«Zjarr!»
Brigada —
dallgë, kur zë trazohet deti.
I rreptë e i dashur —
komandant Mehmeti.
Ja! Rri ai mbi tankun e nazistit,
rri edhe merr shënime —
shkëndijë
për më të flaktat frymëzime,
për këngën e lavdisë
së Komunistit.

E gatshme edhe sot Brigada jonë
në të lodhshmet marshime,
në stërvitje,
në këngë e në mësim e në kalitje.
Brigada jonë
gjithmonë
do mbesë —
tmerr për armikun
e për popull shpresë.

Unë jam ushtar i ri.
Në Dhomën e Lavdisë
mendueshëm rri...
Dhe ka aty

kushtrime dhe fitore,
buste dhe përmendore,
që brezave kujtimin t'ua lemë,
kujtim që nuk venitet —
për çdo mëmë,
për çdo armik
flakë, batërdi e gjëmë.
Dhe është aty
e vrazhdë dhe heroike — Historia.
Dhe flatrat rreh aty mbi ne —
Lavdia.

III

Në Dhomën e Lavdisë dëgjoj
një këngë...

Kush
në mes heshtjes po këndoka vallë?
Kush po ia thotë
me aq brengë
e zjarr
e mall?

Janë shokët,
janë heronjtë — sërish të gjallë,
ata që ranë

për Nëntëqind e Dymbëdhjetën,
që u hodhën përmbi tela
në Njëzetën,
ata që u sulën partizanë
edhe flamurin ngritën anembanë
më 29 Nëntor Dyzetekatër,
që s'ëndërruan tjetër
veçse të lirë
me popull të këndonin,
veç të bashkuar të parakalonin.

28-29 Nëntor. . .

Çdo mot edhe çdo ditë
me armë në dorë.

Dy data të bashkuara, binjake,
dy gjuhët e një flake,
dy shpatet e një mali,
plaku Ismail,
djaloshi i ri Qemali,
epokat e lavdisë së këtij dheu
gjer te Enver Hoxha,
që stuhinë shpërtheu.

Ndër mote —

vuajtje e mall e brengë,

ndër mote —

kryengritje, krisma, këngë,
përmbi dëshmorët një flamur,

vajtim pa lot i nënës luftëtare,
një heshtje burrash
edhe një batare...
Liria shqipëtare —
një lule e kuqe mbirë mbi gur.

Në Dhomën e Lavdisë
këngë përsëri, —
është kënga
e ushtarit më të ri.
Në Dhomën e Lavdisë
betimin bëj,
me grushtin lart në ballë,
ushtar besnik të jem
sa të jem gjallë.

Sado të rrjedhin vjetët,
betohe mi
të ruajmë amanetet,
që nëpër shekuj lanë
të urtët,
të rreptët,
zemërplasurit stërgjyshët tanë,
të ndihemi gjithnjë
trashëgimtarë
të atyre burrave shqiptarë,
që një i patën

veprat
edhe fjalët,
që para sulmit t'egër të hordhive,
para vërshimit të tallazeve,
braktisën egërsinë e hasmërive
e hidhërimin e marazeve
dhe ngulën vend
radhitur si vargmalet.

Sado të rrjedhin vjetët,
betohe mi
të ruajmë amanetet,
që duke vdekur lanë
për shekujt
të pavdekshmit partizanë,
të jemi luftëtarë
si trimat e Brigadës sonë të Parë,
ta kemi si ajo shpirtin sulmues,
grushtin ta kemi si ajo dërmues,
si ajo — guximin,
papërkulshmërinë,
kur vapa djeg a suferina shfryn,
si ajo —
gatishmërinë
të japim edhe jetën
për dheun e Arbërit,
për të vërtetën,

që mbron në botë Atdheu ynë,
të nderojmë Nënë,
që na ka dhënë sisë,
të jemi
bij të denjë të Shqipërisë,
pavdekësia e Partisë.

FEMIJËT TANË

Me dritë na i mbushën sytë dhe këngët
përherë fëmijët tanë.
Për ta më shumë përveshim mëngët,
për ta s'rrimë kurrë mënjënë.

Për ta godasim jetn' e vjetër,
që plogtas ec rrëshqanë,
dhe ngrejme për ta ne një botë tjetër
me drapër e çekanë,

një jetë të re — gjithë me shpërthime,
pa shtypës e tiranë,
një jetë me këngë e fluturime,
me sulme anëmbanë.

VIJNË NËNAT LUFTËTARE...

11 Qershori —
i shumëprituri,
gazmori,
n'qytet të lindjes po më fton.
Nga kraharori
si krua
një këngë e re më gurgullon...

Dhe m'u kujtua:

Në Shkodër.
Burgu.
Brenda nëna e re
priste fëminë — ta mbushte me hare
në atë qeli fashiste të trishtuar,
t'ia davariste n'qiell të zymtat re...

Oh, ç'm'u kujtua çupkëza Nevenka,
kufoma e njomë mbështjellë me pelenka,

pa lindur —
me burgim të rëndë dënuar,
e lindur —
midis mureve rrethuar,
në burg e vdekur — për të akuzuar
fashistët dhe tiranët shpirtkatranë,
tradhtarët,
klerikalët anembanë —
me lot prej krokodili qaramanë,
që të qajnë ditën, natën po të vranë.

Ç'm'i ndezi vargjet nëna luftëtare,
që para armikut lot s'lëshoi fare,
fjalët e urrejtjes
i lëshoi
batëre!

Vijnë nënat luftëtare
në Kongres —
ato që s'u përkulën mes furtunës,
ato që ndër Brigada shkrepëtinë —
të luftës dhe të punës,
që e shumuan Shqipërinë,
që ruajnë
me kujdes
të rriten brezat të shëndetshëm,

të jetë Atdheu i lirë edhe i përjetshëm,
më i ri të bëhet në çdo brez.

Vijnë gratë
me dekoratat radhë në krahuar
dhe një flamur
shtrëngojnë në duar.
Dhe vjen flamuri dorë më dorë
qysh nga ilirianet gjer te Marigoja,
nga Margarita
te shoqet sot — mendimet si dëborë,
te gratë e sotme — zemrën si deboja,
të BGSH-esë lavdia,
pararoja.

Parakaluan gratë para tribunës —
të dashurat,
që jetën zbukurojnë,
që gati janë këtë jetë të re ta mbrojnë,
të qeshurat,
që s'ia përtojnë kurrë punës,
të lindurat në dritë e në liri.
Jo mbetë pa shkollë, —
me dituri!
Jo zbehë nën ferexhe, —
plot me shëndet!

Jo sypërmbysura, —
gjithë dinjitet,
luftare për emancipim të plotë,
shembull frymëzimi për shumë gra në
botë!

11 Qershori —
i shumëprituri,
gazmori,
i sulmeve të reja promotori,
Kuvendi i shqiponjave me fletë,
që vigjëlojnë përjetë,
që normat bashkë me ne n'uzina thyejnë,
ndër ara mbledhin duaj,
godasin rreptë me ne çdo gjë të huaj,
botës së vjetër varrin bashkë ia grryejnë.

11 Qershorin përshëndet
i mijrasylynjarti krua
i zemrës popullore,
një popull mbarë — krijues e luftëtar,
që gur të çmuar quan emrin
Grua.

SONETET E PROTESTËS

I

Më joshte mbrëmë nga pyjet larg bilbili,
në Hekurudhë më ftonte mbrëmë rinia...
Por më trishtoi fjala tragjike KILI,
urrejtja vloi nga fjalët JUNTE e CIA.

Mbi njerëz sulen me etje prej katili,
ndër pranga duan të lëngojë liria.
Këtë varg e shkroi i gjakut t'kuq currili.
Protesta u ngrit si dallgë nga thellësia.

Me dhunë, me raprezalje e helmatisje,
me pushkatime, burgje dhe bastisje
një popull kurrë nuk mund të qitet fare!

Popull i Kilit, popujt me ty janë!
Me ju jem', revolucionarë kilianë,
me ju është Shqipëria luftëtare!

II

Gratë ndër fabrika thrrasin: — Sot qefine
endim për ju, fashistë, ndër avlëmende.
— Ne s'mund ta lemë Atdheun buzë gremine! —
betohen minatorët ndër kuvende.

Liri kërkohmë në Amerikë Latine,
ndaj fluturojmë të lirë në krahë legjende.
Do i llahtarisë tiranët stinë pas stine
betimi ynë, martiri i ri Alende.

Nga gjaku i presidentit Salvador
Alende, gjaku i popullit punëtor,
liria e shkelur prap do lulëzojë!

Liria s'vjen me anë të një fletushke
revizionistësh... Grykë e flakët pushke,
prej teje del ajo — me këngë në gojë!

S F I D E

Në popull — frymëzimet,
tingujt,
ritmet,
në popull — heroizmi dhe virtytet,
epika e sotme, të së ardhmes bitmet,
liria brez pas brezi dalë prej tytet.
Mbi male shkruar — sfida jonë shqiptare.
Në gojë të popullit — thirrja krenare.
Në dorë — hosteni...

Armiq!
Pelin ndër vargje do të gjeni!

Ju, zotërinj e neozotërinj,
ju, krokodilë,
hiena,
ujqër,
minj.

edhe sikur çelik të breni,
në tokën tonë disfatë e varre keni!

Kur fitimtarë ne çojmë përmes shtërgatës
pishtarin e së drejtës,
të lirisë,
me kohë ju tatëpjetën keni nisë,
ju — pjella e mesnatës
së historisë...

Oh, thellë në mish ju përcëllon hosteni!
Ndaj me tërbim mbi ne ju dufin shfreni,
gangsterë e cuba e kalemxhinj ndërseni,
me dhëmbë tinarë në heshtje natën breni.
Ju varret i rrëmoni,
që të ngreni
kufomat prap në këmbë, —
më kot e keni!
Më kot orvateni
në grykë
uiski e vodka të na rrëkëlleni.
pastaj hipokrizisht t'na merrni ngrykë!...

Atdheun ne ndërtojmë krenarë,
të lirë.
Fort mirë
ju peshën e urrejtjes sonë e ndieni.

S'ju merr (të gjorët ju!) ky gjumi i natës,
ju turbullon
niveli ynë «mediokër»...

Vërtet

ne grurin mbledhim n'arë kokërr për kokërr,
ndodh që gjer vonë n'uzinë punojmë vërtet,
por ballin ne si malet mbajmë përpjetë
e ngrihemi përherë për ju
gjykatës.

Me joshje dhe premtime s'na gënjeni
dhe s'jua ndal thumbimin kurrë
hosteni.

Me soldat tuaja
ju dot s'na ktheni
nga rruga e vështirë që e zgjodhëm vetë,
nga rruga e lavdisë që rron përjetë.

Kjo dora juaj — dorë përbindshi zхватës.
Ky zëri juaj — zë prej minjsh, ciatës.
Ju — plehranikë, të kimit rrogëtarë,
tregtarë flamurësh,
firmëtarë
traktatesh hileqare...

Po, gjumin juaj trazon sfida shqiptare!

Si tepër shpejt po pini e po dëfreni,
daullet po i rrihi çakërdisë...

Ju shtireni.

Ju dëshpërimin s'doni ta dëfteni
që në stacion të historisë
ju ka braktisur treni.

Ju jetën tuaj pa lavdi e çoni
në soldën e superfuqive,
ju — tradhëtorët e revolucionit,
atentatorët e lirive,
shkaktarë mjerimesh,
lotësh,

kampionë dredhirash e komplotesh,
mënyrash prapaperdesh,
prapashpinash...

Një fund do keni ju — mes hedhurinash!

Ti ngjitu prap në vargjet-shkallë, Poet!
Me ne radhitu ti
në luftë,
në art!
Shqiptarët sot kanë krenarinë e vet,
për reaktionin anëmbanë — tërmet,
borgjezë e renegatë ne i vrëjmë
nga lart!¹⁾

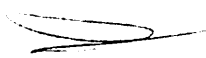
1) Perifrazim i vargjeve të Majakovskit.

Një grusht të vetëm shpartallues ne kemi.
Ne jemi
një repart.
Pishtar të ndritshëm mbajmë në duar.
Është fjala jonë — jo e mektë e fantaziste.
Gjithmonë është e ndriçuar
nga prozhektori i ideve komuniste.
Një — thirrja jonë:
«Liri!
Revolucion!»
Një — kënga plot shëndet e një — refreni.

Gjithmonë
me thumb të mprehtë armiqtë i shpoftë hosteni!

Sot eja edhe ti me ne, Daj Ceni!
Eja me ne
të thurim bashkë një «epope» të re!
Eja ku vërshëllen i lumtur treni,
ku dielli lind e feks argjend liqeni,
ku majëskuqur ndrit përherë hosteni!

Mbi ju,
armiq,

me thundrën-hekur shklas,
nga syri, dredharakë, nuk ju humbas....

Këtë sfidë
mu në fytyrë po ju përplas.

POEZIA DERDHET BASHKË ME MINERAL

Si n'ocean detarin, rrahë prej erës,
nën tokë punëtorin sulmi e kalit.
Në galerinë e errët të minierës
ndërgjegjja e re përftohet forcë-e-dritë.

Në galerinë e dashur të minierës
ai hyn si n'korridorin e shtëpisë,
kur është mesnatë e në shtëpi ka njerëz
dhe faqen shkon t'i puthë në gjumë fëmisë.

Gjëmon sot galeria prej poterës,
kur trimat tanë gërryejnë t'ashprin mal.
Në galerinë diellore të minierës
poezia derdhet bashkë me mineral.

KËNGË QË S'PERËNDON

Ne bashkë shtrojmë shina e mbërthejmë traversa,
n'agim mbi ballë na ndrit si vesa djersa.

Në punë e jetë — të rrokur dorë për dore.
Të lirë dhe zjarr — në vallet popullore.

Rinohet kënga ardhë nga lashtësia.
Një këngë që s'perëndon gjithmonë rinia.

Kjo ditë e re ne zemrat na i ndezi,
ne këngë e ritme shpiem brez pas brezi.

Përherë mbi ballë n'agim t'na ndrisi djersa!
Drejt Komunizmit t'i mbërthejmë traversat!

DIKUSH TROKET. . .

Dikush troket në portë të zemrës sime.
N'qoftë se je ti, o dashuri e vërtetë,
ti mirseardhsh,
te unë ke për të gjetë
një ndjenjë të zjarrtë, që rron përjetë.

Ti, dashuri, në qofsh një fllad pranvere,
në qoftë se këngë e pambarim ti je,
ti mirseardhsh,
në zemrën time ke
fllad pranveror, një këngë të re.

Dikush troket në portë të zemrës sime.
Hyr, dashuri!... Në ardhsh si një furtunë,
ti mirseardhsh!
Do jemi, ti dhe unë,
furtunë e dallgë në jetë e punë.

LE TË NGULEN STROFAT SI PERONA!

Jeta e re n'uzina e male ndrit.
Për njeriun e ri — gjithë këngët tona!
Mbi rrufjanë, mashtrues, kozmopolitë
le të ngulen strofat si perona!

Midis katër muresh, ulë n'karrike,
me llambë elektrike përmbi kokë
rrinte e shpikte dritën elektrike,
veten e mendonte diell mbi tokë.

Nëpër kafenera duke llapë,
duke dhënë bekime e mallkime,
ai vetveten e pandehte papë,
kokë të ndritur, që përhap shkëlqime.

Mizë zukaste përmbi buajt e mirë,
që tërhiqnin qerren plot me drithë,

dhe e kujtonte miza e pështirë
më të aftë vetveten se të gjithë.

Thurte intriga mu në mes të natës,
ditën dilte me një tjetër faqe.
Ëndërronte veten shef, gjykatës,
mblidhte rreth servilë edhe handraçe.

Që nga këndi i errtë i mikrobotës
rruga e ndritur i gjasonte hon...
Dhe harronte krejt mikrobi ndotës:
flaka jonë mikrobet përcëllon.

Klima jonë përzë çdo rrufë të huaj:
Kurrë borgjeztë, hiletë revizioniste
ne në gjumë s'na gjejnë tek mbledhim duaj,
kombinate ngrejme, këngë komuniste.

Të moshuarit edhe të rinjtë
ecim tok me shpejtësinë e trenit.
Mendjeshkurtërit e bataçinjtë
i mbërthejmë në majën e hostenit.

Sy të mprehtë ne kemi e të vëmendshëm,
jemi ne një mur i jashtzakontë.

Çdo armik, i jashtëm a i brendshëm,
kokën thyen n'murin e betontë.

Çdo rrufjan nga rrufa e huaj ngjirë
le ta dijë: kurrë zëri ynë s'venitet,
ne Revolucioni na ka thirrë,
n'zjarr të tij çeliku ynë kalitet.

Mbi rrufjanë, mashtrues, kozmopolitë
le të ngulen strofat si perona!
Jeta e re ndër këngë e mendje ndrit.
Për njeriun e ri — gjithë këngët tona!

AS NDËR DOLLI . .

Thith gjak, fitimet që të jenë të majme,
në çdo gosti dollinë e ngre me gjak
dhe të mashtron, të ngop e vel me lajme
sensacionale, të servir farmak.

S'jetojmë ne pranë moçaleve si çajme,
thellë në moçal fundosim çdo dinak.
Dollia jonë: — Në botën e pastajme
kurrë mos sundoftë më ligji shtazarak!

Kot kthetrat fsheh, lubi imperialiste!
Të njohim mirë, dredhi revizioniste!
Prandaj ne s'ju harrojmë as ndër dolli.

Për festën tonë shpërthejnë sot fishekzjarret
dhe hap për ju vetë Historia varret, —
një lak më shumë në qafë — çdo vit i ri.

ME NE TI EJA!

Humbur në rrjetën e aq mashtrimeve,
njeriun sheh ti në rrjedhë të shekujve
një lodër në dorën e fatit...
Zgjohu e shih kush mbi supe e mban botën!

Të dehin dritat e shumëngjyrshme,
kërcimet — t'egra e marramendëse,
mendimi çapitet i plogët...
Shkundu, pra, dhe shpalose ti zemrën!

Të shndrojnë në vegël, n'ushqim të topave,
të bëjnë zjarrfikës t'revolucioneve,
t'gjymtojnë si njeri dhe të flakin...
Kundërshto këtë manevër tragjike!

Se vjen vetmia, trishtimi i pritjeve,
monotonia e trishtë e fjalëve,

që vetëm përsriten, zvariten...
Jakë me ne, të shpërthejmë si vullkanet!

Me ne ti eja! T'u vëmë zjarr minave!
Me forcë viganësh t'u biem prangave!
Të kuq po valviten flamurët.
Komunizmi — e ardhmja e botës.

NË KËTË BREGDET

I

Ç'më zhyt ky det i gjerë mes brohorisë,
sa gaz më ndez hareja e një vocrraku!...
Por, mbrëmjes, mitralozi krismat nis
dhe detin e mbulon krejt ngjyra e gjakut.

Pikon ky gjak mbi varg të poezisë,
i shenjtë ndër mote gjaku i Ulqinakut,
që mbeti në këtë breg të Shqipërisë
faqen përjetë mbështetur pas kondakut.

Gjergji i rri pranë, dalë nga legjenda e moçme.
Pranë — trimat partizanë. N'ushtrinë e soçme
i gjallë mes nesh qëndron Dëshmori i Parë.

Balozi, po të dojë me dalë prej ujit,
duhet të matet me fuqinë e Mujit,
me ushtrinë e rreptë të popullit shqiptar.

II

Dhe ra atë ditë edhe Dëshmori i Fundit.
Ishte Njëzetënëta e Nëntorit.
Sa mirë këndoi rapsodi i katundit
dhe shtinë batare shokët e dëshmorit,

shokët e varfërisë edhe të mundit,
shokët e sulmit kundër agresorit!
Çdo këngë e re si djep do ta përkundi,
do ta gëdhendë ringjallë dora e skulptorit.

Sa shokë na u vranë... S'na mbyti vaji e tëngal!
Se mbi çdo kob u ngrit krenare kënga,
na i ngriti zemrat lart kjo krenari.

Oh, kur na puthnin nënat trimëresha —
reçjane a pezake a labëresha —
në ballë na puthte mëma Shqipëri!

III

Ajër malesh thithim, ajër nga i kaltri det.
Kjo jetë e re për nie është fllad këndellës.
Revolucionin dimë ta ruajmë vetë,
mina s'lejojmë nën muret e kështjellës.

Punojmë gjer vonë e veten ndiejmë të qetë.
Në djall pagjumësi e gjumëndjellës!
Nuk e çojmë jetën ndër jastëkë mbështetë
prej pijes marrakotë e velë prej gjellës.

Me erën e furtunën — ballë për ballë.
Si t'parët tanë dyfekun me stërrall,
ne gati mbajmë sot armët më të reja.

Armë — topi e tanku, jugu dhe veriu,
armë — kazma, pena — armë dhe armë — njeriu,
përhera ngadhnjimtari ndër beteja.

IV

Ne s'do humbasim nëpër kotësira.
Në mendje sjellim nëpër shekuj vojrtjen,
bimë edhe njerëz vyshkë nga thatësira.
Pa Socializmin nuk e duam rrojtjen.

Kujtojmë bejlerë, borgjezë, zaptues, zinxhira...
Dhe tej si leckë të ndyrë e flakim drojtjen.
Ne s'i harrojmë superfuqitë lubira,
na frymëzon vija e Partisë për mbrojtjen.

Në këtë bregdet të rrallë e të mahnitshëm
nuk shkel dot kurrë armiku i neveritshëm,
se roje rri çdo breg edhe çdo çukë,

se ushtria prej çeliku është e bërë,
se s'lyp gjë tjetër populli i tërë
veçse Partinë në ballë, armë e ca bukë.

V

Atje ku plumbi i Mujos fishkëllonte,
unë po këndoj i lirë me zërin p'lot.
Në këtë bregdet shëtis i lumtur sonte,
por strofat rri e i mbushi me barot.

Çdo re të zezë hetojmë ndër horizonte.
Nga ky bregdet, armiq, s'na shkulni dot!
Sulmon Atdheu në të gjitha frontet.
Ky vend i mrekullueshëm, shokë, ka zot.

Ky vend ka Komandantin e Përgjithshëm.
Në Republikn' e re është i pazgjidhshëm
bashkimi popull e parti e pushtet.

Sepse, pas ligjërimesh e rënkimesh,
mërgimesh e betejash e zaptimesh,
për lumturinë sot dallga e detit flet.

SYTË E NAIMIT

*Duke vizituar shtëpinë-muze
të Tre Vëllezërve të mëdhenj
Naim, Sami e Abdyl Frashëri.*

1

Tek Tre Vëllezërit sot ishim miq.

Tre burra,
tre viganë
rreshtuar pranë e pranë,
tri maja të vargmalit,
tri flakë të idealit,
që nëpër mote kurrë nuk vdiq.

Tek Tre Vëllezërit sot ishim miq.

2

Unë nga konaku rimëkëmbë në Frashër —
për gjithë një popull sihariq —
u ktheva fill në rrugëzën e varfër

të Shkodrës,
ku Poeti fluturoi
sa të shikonte Drin edhe Bujanë...

Porse në dhomë përherë më ndenji pranë.

Qëndronim ballë për ballë.
Nga muri
Poeti kuvendonte si i gjallë
me mua — djaloshin zemërvalë.
M'i ngulte sytë
e gjuha s'mbetej belbër,
çdo dru i tharë më bëhej fill i gjelbër.
Ai zuri vend ndër zemrat njerëzore.
Ai flakëroi ndër traktet e Partisë.
U lind në malësinë e Dangëllisë,
jetoj
në çdo vis të Shqipërisë
bilbil i tokës arbërore.

3

Të rinj.
Por kohë nuk kishim për endirë,
nuk jepeshim pas lodrës
së fantazive t'ëmbra fëminore.

Ne shfrenim kundër tiranisë mizore.

10

Në atë shtëpizë të Shkodrës
në letër dylli
godisja shkronjat gjer në të gëdhirë.
Në terr të natës
prej pesëcepash më shkëlqente ylli,
pushtohesha nga forca e shtërgatës
së kryengritjes popullore.
Në atë shtëpizë
më nxiste në çdo provë të vjershërimit
vështrimi i frymëzuar i Naimit.

Fashizëm.
Tradhëti e robëri.
Atdheu — buzë një honi...
Populli ynë të priste ty, Parti,
që armiqtë përdhe t'i shembte me rrufe.
Revolucioni
do i sillte Atdheut një agim të ri
dhe syve të Poetit flakë të re.

4

Përleshja ish e egër dhe e vështirë.
Burgje e tortura, në çdo hap — pusitë.
Unë llambën ndizja.
Në gjysmë-errësi

më ndrisnin sytë e dashur të Poetit,
thërrisja bashkë me zërin e Poetit:
— Tani lipsetë dritë!
Tani lipsetë dritë!

Vërshonin si nga thellësitë e detit
kujtimet e lavdive,
zemrën rinore
ma ndiznin farkëtuesit e lirive,
më e shtrenjtë më bëhej toka arbërore,
në shpirt më lindnin
për një jetë
motive.

5

Në Frashër
më shumë se kurrë Naimin pata afër.

6

Shqiptari
me malet veten ndien të barabartë.

Duke u ngjitur në atë vend të lartë,
duke u mahnitur nga agimi i artë,

duke vështruar Arbërinë,
kuptova pse Poeti shkroi në kartë
se nuk u mposht shqiptari kurrë,
se nëpër shekuj pati
lartësinë.

Shqiptari nuk u mposht
nga okupatorë e nga tradhtorë,
nga Ballë e Bosht.
S'u mposht edhe nuk do të mposhtet kurrë.
Gjithmonë do pijë në gjallëruesen gurrë.

7

Kaluan partizanët
edhe panë —
shtëpia s'kishte mbetur as gërmadhë!
Te guri i vetëm ata u vunë në radhë
dhe thanë:
— Këtu sot le të mbillen tre fidanë!
Dhe emrin e Naimit,
që lart e ngriti Shqipërinë,
që shkroi për bagëtinë e bujqësinë,
që thuri historinë e Skënderbe kryetrimt,
me gjak të kuq ta shkruajmë në flamur!
Ta ngremë flamurin, shokë, mbi shkëmb e
gur.

sot Shqipëria pret prej nesh lirinë,
ditët e mira, shokë,
paskëtaj vinë!

Dhe ashtu bënë.
U hodh në sulme çeta,
u hodh në sulme Shqipëria mbarë...

Kudo përmbi gërmadha lindi jeta.

Dhe sihariqi u përhap:
— Këtu, në Frashër,
populli shqiptar
shtëpinë përmbi themele ngriti prap,
ngriti muzenë
për burrat që nderuan mëmëdhenë,
që brezat
gurrë
përherë ta kenë!

3

Sërish rrimë me Poetin ballë për ballë...

Unë tanimë s'jam djalë,
por zemrën kam në kraharor të valë.

Prap sytë Naimi sot m'i ngul.
Dhe gjuha s'mbetet belbër...
Marsho, Atdhe, -
përherë i lirë dhe i gjelbër!

O REPUBLIKË E HEKURT!

hymn

Ky vend i lashtë e i rreptë i heroizmit
sa malet ngriti lart lavdinë e re.
Valon Flamuri i Kuq i Komunizmit,
shqiponjat tona fluturojnë mbi re.

Si sytë të mbrojnë punëtorët dhe fshatarët,
o Republikë, mbi gjak dëshmorësh ngritë.
Në punë edhe në luftë vrapojmë të parët,
të ngrejme kështjellë, që s'pyet për stuhitë.

Marshon, marshon përpara Shqipëria
e rritet krenaria, forca jonë,
drejt majash e thërret gjithmonë Partia
dhe kazmë e pushkë shtërngon në dorë
gjithmonë.

Çka shekujt nuk krijuan ti krijove,
o Republikë e popullit shqiptar.

Ne të bashkuar i bëjmë ballë çdo prove,
kërkojmë përherë lirinë e botës mbarë.

O Republikë e hekurt,
je
kushtrim i zjarrtë për Botë të Re.
O Republikë, kështjellë shqiptare,
mbi çdo armik del fitimtare,
ti proletare përjetë qëndron,
trumbetë për sulme,
Revolucion.

JU FLET TIRANA!

Është festë.

1 Maj.

Thirrje të zjarrta, vargje e melodi
derdhen si dallgë me bujë e brohori...

Tirana

flet,

në gjithë Atdheun hapet zëri i saj:

«Gëzuar, shokë!

Është festa jonë 1 Maj!»

Ndër kontinente zëri fluturon,

zëri i ngadhnyesit Revolucion:

«Këndoni, shokë, me ne!

Internacionale

do jetë Bota e Re!»

«Ju flet Tirana!»...

Flet

Tirana jonë.

Ky zë

në globin mbarë sot bën jehonë.

Flet

Tirana e Shtabit të Partisë së Punës,
Tirana e flladit,
e furtunës.

Ju flet

Tirana e 8 Nëntorit të lavdishëm,
Tirana e Enver Hoxhës themelues,
Tirana e sulmit të stuhishëm,
e shpirtit proletar sulmues,
Tirana e barrikadave,
e flamurit të kuq në krye të Brigadave.

Ju flet

Tirana ngadhnjimtare ndër beteja,
Tirana e uzinave të reja,
e universitetit,
e dritës dhe e shëndetit,
Tirana e sheshit «Skënderbe»,
që vlon ndër festat tona me hare,
Tirana,
që marshon më shpejt se kohët,
Tirana e re,
që për çdo vit rinohet.

Ju flet

Tirana e miqësisë që kurrë s'venitet,
e sofrës sonë bujare,
e besës sonë shqiptare,
Tirana — dritë që s'do ta shuajnë vitet.
Tirana e kuqe revolucionare
e Internacionalizmit Proletar,
Tirana e lavdisë së re shqiptare.

Kur flet Tirana,
moti çel i qeshur,
ngrihen të vegjël edhe të mëdhenj,
nënshtrohet inondatë edhe tërmet
e njëmet buza që ka et,
n'aksion vrapojnë të rinjtë për t'u përleshur
me të paepurit shkëmbenj,
vrapojnë dhe flokëthinjurit llërëpërveshur,
nga rruga s'i dredhojnë dinaket joshje,
këndojnë:
— Ti, Shqipëri, po të na thoshje
«tok derdhni gjakun»,
gjakun derdhim ne
si djersën tok e derdhim sot rrëke!

Kur flet Tirana,
fluturimi ynë

bëhet më i lehtë e fladi ëmbël fryn.
Çdo ëndërrim për ty, Atdhe,
si shtegëtimi i zogjve — i pandalshëm,
me ty — në hidhërim e në hare
dhe çdo largim prej teje — i pafalshëm!

Qëndron Atdheu ynë — kështjellë,
rrenjët — në tokën gjakvaditur thellë,
flamurët — gjer në qiej,
edhe në qiell të natës — qindra diej.
Qëndron.

Përplasen dallgë të çakërdisura,
vërsulen,
shkumëzojnë
si gojë të jargavitura,
që shpifin e mallkojnë e kërcënojnë...

Një këngë ndër kraharorë sot na buçet.
Është festë.

1 Maj.

Tirana flet,
në gjithë Atdheun hapet zëri i saj.
Ndër kontinente zëri fluturon,
zëri i ngadhnjyesit Revolucion.
Lëviz kjo Rrotë e Historisë —
e rëndë,
e gjithëpushtetshme,

superfuqira e demagogë gremis....
Me aradhe të shëndetshme
ngrihet,
do ngrihet klasa punëto­
re me forcën viganore
të një difi,
që i zhvendos dhe malet.
S'është Rrota e Historisë guri i Sizifit, —
ajo lëviz
e s'ndalet!
Gjëmon zëri i Tiranës tejtej:
«Hej!
Ne gjaku i kuq, o shokë, na vlon ndër dej!
Flamurët e 1 Majit — gjer në qiej!
Edhe në qiell të natës — qindra diej!»

«Ju flet Tirana!»...

Flet

Tirana jonë.

Ky zë

në globin mbarë sot bën jehonë,

ky zë —

rrebesh për shtypës e padronë,

kamzhik për hileqarë,

ky zë

është këngë e lirë edhe kushtrim,

për ndeshje e për fitore — frymëzim.

Ju flet
Tirana,
i së vërtetës kryeqytet.
Kur flet Tirana,
Shqipëria
flet.